

Številka: Up-984/19-15

Datum: 13. 2. 2020

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Tomaža Preloga, Maribor, ki ga zastopa Jernej Kokalj, odvetnik v Mariboru, na seji 13. februarja 2020

odločilo:

S sodbo Vrhovnega sodišča št. XI Ips 17558/2019 z dne 12. 6. 2019 in s sklepom Okrožnega sodišča v Mariboru št. I Ks 17558/2019 z dne 23. 4. 2019 je bila pritožniku kršena pravica iz 22. člena Ustave.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. S sklepom preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča v Mariboru št. III Kpd 17558/2019 z dne 20. 4. 2019 je bil zoper pritožnika zaradi kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu, in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po prvem in tretjem odstavku 186. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17 – v nadaljevanju KZ-1) ter zaradi kaznivega dejanja nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva po prvem in drugem odstavku 307. člena KZ-1 odrejen pripor, in sicer iz razloga ponovitvene nevarnosti po 3. točki prvega odstavka 201. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 66/17 in 22/19 – v nadaljevanju ZKP). Senat Okrožnega sodišča v Mariboru je pritožnikovo pritožbo zoper ta sklep s sklepom št. I Ks 17558/2019 z dne 23. 4. 2019 zavrnil, Vrhovno sodišče pa je s sodbo št. XI Ips 17558/2019 z dne 12. 6. 2019 zavrnilo pritožnikovo zahtevo za varstvo zakonitosti.

2. Pritožnik v ustavni pritožbi med drugim uveljavlja, da v izpodbijanih aktih ni ustrezno obrazložena ponovitvena nevarnost. V zvezi s tem trdi, da je od storitve kaznivega dejanja pa do odreditve pripora minilo več kot eno leto, v katerem naj ne bi izvajal nobene kriminalne aktivnosti oziroma naj, kljub izvajanju prikritih preiskovalnih ukrepov v Sloveniji, ne bi bila zaznana nobena njegova kriminalna aktivnost. Opozarja tudi, da se mu očita,

da je deloval v hudodelski združbi, v kateri je bil vezan na navodila nadrejenih oseb, zdaj pa sta obe nadrejeni osebi v priporu in navodil ne moreta več dajati. Prav tako naj bi bila zasežena vsa vozila za prevoz droge. Pritožnik poudarja tudi, da je nekaznovan in da ni v drugem kazenskem postopku. Meni, da se sodišča do teh okoliščin niso celostno opredelila.

3. Ustavno sodišče je s sklepom senata št. Up-984/19 z dne 18. 11. 2019 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo in sklenilo, da bo zadevo obravnavalo absolutno prednostno. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo Vrhovno sodišče.

B.

4. Po prvem odstavku 19. člena Ustave ima vsakdo pravico do osebne svobode. V skladu z drugim odstavkom 19. člena Ustave je odvzem prostosti dovoljen le v primerih in po postopku, ki jih določa zakon. Za pripor kot eno od oblik odvzema prostosti določa Ustava še nadaljnje omejitve. Po prvem odstavku 20. člena Ustave se sme oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, pripraviti samo na podlagi odločbe sodišča, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi. Del te določbe, ki govori o neogibni potrebnosti pripora za varnost ljudi, je ustavni temelj za odreditev pripora iz razloga t. i. ponovitvene nevarnosti.

5. Izhodišča za presojo, ali je v posameznem primeru pripor neogibno potreben za varnost ljudi, je Ustavno sodišče postavilo že v odločbah št. Up-57/95 z dne 7. 7. 1995 (OdlUS IV, 133), Up-75/95 z dne 7. 7. 1995 (OdlUS IV, 132), Up-123/95 z dne 6. 10. 1995 (OdlUS IV, 135) in U-I-18/93 z dne 11. 4. 1996 (Uradni list RS, št. 25/96, in OdlUS V, 40). Iz njih izhaja, da je pripor iz razloga ponovitvene nevarnosti dovoljeno odrediti samo, če so ugotovljene konkretne okoliščine, iz katerih je mogoče potegniti na življenjskih izkušnjah utemeljen sklep, da obstaja realna nevarnost, da bo prav obdolženi ponovil določeno specifično kaznivo dejanje.¹ Okoliščine storitve in teža očitane kaznivega dejanja same zase za tak sklep ne zadostujejo. Pripor iz razloga ponovitvene nevarnosti je mogoče odrediti šele, ko tudi osebnost obdolženca, okolje in razmere, v katerih živi, in njegovo dosedanje življenje omogočajo zanesljiv in konkretiziran sklep o obstoju realne nevarnosti ponovitve določenega specifičnega kaznivega dejanja pred izrekom sodbe.² Poleg tako izkazane nevarnosti ponovitve kaznivega dejanja mora biti izkazano tudi, da varnosti ljudi ni mogoče zagotoviti z milejšimi sredstvi (načelo nujnosti) in da je v konkretnem primeru ogrožanje varnosti ljudi, ki bi ga lahko pomenila izpustitev

---

¹ Odločba št. Up-57/95, 24. točka obrazložitve, in odločba št. Up-75/95, 26. točka obrazložitve.

² Odločba št. Up-123/95, 34. in 35. točka obrazložitve.

obdolženca, tako velik poseg v ustavno pravico drugih do varnosti, da odtehta poseg v obdolženčevo pravico do osebne svobode (načelo sorazmernosti v ožjem smislu).³

6. Sodišče mora v sklepu o odreditvi pripora vse navedene pogoje za odreditev pripora obrazložiti, ob tem pa se mora opredeliti tudi do dejanskih in pravnih argumentov, s katerimi oseba, zoper katero se predlaga odreditev pripora, obstoju teh pogojev nasprotuje. Pravica do obrazložene sodne odločbe je namreč bistven del poštenega postopka, ki je varovan s pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Sodišče se mora z navedbami strank seznaniti ter se do njih – če so dopustne in za odločitev pomembne – v obrazložitvi sodne odločbe opredeliti.⁴ To velja tudi v postopku z rednimi in izrednimi pravnimi sredstvi. Iz odločitve instančnega sodišča mora biti razvidno, da se je sodišče z navedbami strank seznanilo in jih obravnavalo.⁵

7. V obravnavanem primeru iz sklepa o odreditvi pripora izhaja, da je podan utemeljen sum, da je pritožnik kot član hudodelske združbe (ki naj bi delovala vsaj v obdobju od 1. 3. 2017 do 17. 4. 2019) 15. 4. 2018 v mestu Palma de Mallorca skupaj z vodjo združbe in članico združbe prevzel najmanj 27.800 g kokaina in ga skril v posebej prirejen prostor avtomobila. Naslednji dan naj bi skupaj s članico združbe s tem avtomobilom prispel v Madrid in tam drogo zaradi nadaljnje prodaje izročil drugemu članu združbe. Očita se mu tudi, da naj bi v obdobju med 20. 2. in 31. 7. 2018 v vozilu, s katerim je prepeljal kokain in ki sicer ni bilo njegova last, skupaj z drugimi osumljenci protipravno pridobil in hranil večjo količino strelnega orožja in streliva, katerih posest je posameznikom prepovedana. Iz 11. točke obrazložitve sklepa o odreditvi pripora izhaja, da je sodišče o pritožnikovi ponovitveni nevarnosti sklepalo iz naslednjih okoliščin: 1. kaznivi dejanji naj bi bili izvršeni v okviru organizirane mednarodne kriminalne združbe, v kateri naj bi bile natančno porazdeljene vloge, združba naj bi imela dobro premišljene in sofisticirane metode delovanja (uporaba kriptiranih mobilnih telefonov za medsebojno komunikacijo in vozil s prirejenimi prostori), v njej naj bi vladala visoka stopnja zaupanja, poleg tega pa naj bi združba delovala na podlagi visokih denarnih vložkov in pričakovanih dobičkov; 2. kazniva dejanja naj bi bila izvršena z visoko stopnjo vztrajnosti, saj naj bi se izvrševala dlje časa, 3. pritožnik je brez redne zaposlitve in torej brez rednega vira sredstev za zadovoljevanje svojih potreb ter 4. pritožnik naj bi bil v preteklosti odvisnik od prepovedanih drog. Po oceni sodišča je na podlagi teh okoliščin mogoče zaključiti, da si pritožnik sredstva zagotavlja z izvrševanjem kaznivih dejanj. Sodišče je ob tem navedlo, da pritožnik sicer še ni bil kaznovan, vendar predkaznovanost ni edina subjektivna

---

³ Glej odločbo št. Up-57/95, 25. in 26. točka obrazložitve, in odločbo št. U-I-18/93, 55. točka obrazložitve.

⁴ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-211/04 z dne 2. 3. 2006 (Uradni list RS, št. 28/06, in OdiUS XV, 40), 5. točka obrazložitve.

⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-373/97 z dne 22. 2. 2001 (Uradni list RS, št. 19/01, in OdiUS X, 108), 9. točka obrazložitve.

okolščina, na podlagi katere je mogoče sklepati o obstoju ponovitvene nevarnosti. Po presoji sodišča zaključek, da bo pritožnik nadaljeval izvrševanje kaznivih dejanj, temelji na dejstvu, da naj bi šlo za dalj časa trajajoče ravnanje, sostorilci pa naj bi izkazali veliko stopnjo organiziranosti in angažmaja pri izvršitvi kaznivega dejanja, kar naj bi kazalo na visoko stopnjo vpletenosti pritožnika v kriminalno dejavnost in s tem na njegovo odločnost, da bo izvrševanje kaznivih dejanj nadaljeval tudi v prihodnje. Sodišče je navedlo tudi, da je pri kaznivih dejanjih, ki predstavljajo večjo grožnjo zdravju in življenju ljudi (kar je po oceni sodišča očitano kaznivo dejanje v zvezi z drogami), za odreditev pripora potrebna nižja stopnja ponovitvene nevarnosti kot pri kaznivih dejanjih, pri katerih je stopnja ogrožanja teh dobrin nižja.

8. Pritožnik je v pritožbi in zahtevi za varstvo zakonitosti nasprotoval zaključku sodišča o obstoju ponovitvene nevarnosti. Med drugim je trdil, da je bil pripor odrejen šele eno leto po tem, ko naj bi bilo storjeno očitano kaznivo dejanje, in da je policija v vmesnem času tudi zoper njega izvajala prikrite preiskovalne ukrepe, vendar pri tem v zvezi z njim ni ugotovila ničesar sumljivega. Na te pritožnikove navedbe nista odgovorili niti pritožbeno niti Vrhovno sodišče. Vrhovno sodišče je sicer v 13. točki obrazložitve sodbe navedlo, da pritožnik v pritožbi ni uveljavljal, "da je sodišče pripor odredilo za dejanje, storjeno v tuji državi pred enim letom", in da gre torej za nove navedbe, ki jih v zahtevi za varstvo zakonitosti glede na peti odstavek 420. člena ZKP ni mogoče uveljavljati. Če je imelo Vrhovno sodišče pri tem v mislih vprašanje izčrpanosti zgoraj navedenega očitka, ki ga je pritožnik uveljavljal v tretjem odstavku na 5. strani in v zadnjem odstavku na 6. strani zahteve za varstvo zakonitosti, je ta ugotovitev zmotna. Pritožnik je namreč ta očitek uveljavljal v tretjem odstavku na 3. strani pritožbe, pritožbeno sodišče pa ga je tudi povzelo v 27. točki obrazložitve svojega sklepa.

9. Po presoji Ustavnega sodišča je navedena okoliščina, na katero je v pravnih sredstvih opozoril pritožnik, za presojo ponovitvene nevarnosti pomembna. Čas, ki je pretekel od domnevne storitve kaznivega dejanja pa do odločanja o odreditvi pripora, je lahko odločilen za presojo ponovitvene nevarnosti. Če je ta časovni razpon daljši in če v njem niso bile zaznane dodatne okoliščine, ki bi kazale, da je oziroma da bo osumljenec kaznivo dejanje ponovil, je lahko sklepanje o obstoju ponovitvene nevarnosti neutemeljeno. To velja še toliko bolj, če so se v tem časovnem obdobju izvajali prikriti preiskovalni ukrepi, ki bi lahko razkrili osumljenčevo nadaljnjo kriminalno dejavnost, če bi ta obstajala.

10. Iz sklepa o odreditvi pripora izhaja, da so bili v obravnavani zadevi od marca 2018 do marca 2019 v Sloveniji odrejeni in podaljšani prikriti preiskovalni ukrepi, in sicer ukrep nadzora elektronskih komunikacij s prisluškovanjem in snemanjem ter kontrola in zavarovanje dokazov o vseh oblikah komuniciranja, ki se prenašajo v elektronskem komunikacijskem omrežju na podlagi 1. točke prvega odstavka 150. člena ZKP, ukrep prisluškovanja in opazovanja v tujem stanovanju ali drugih tujih prostorih, z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje in s tajnim vstopom v navedene prostore na podlagi

prvega in drugega odstavka 151. člena ZKP, ukrep tajnega opazovanja na podlagi 149.a člena ZKP in ukrep tajnega delovanja na podlagi 155.a člena ZKP, odrejenih pa je bilo tudi več ukrepov enkratnega navideznega odkupa na podlagi 155. člena ZKP (5. točka obrazložitve prvostopenjskega sklepa). Če držijo navedbe pritožnika, da pri izvajanju teh ukrepov organi pregona niso zasledili pritožnikove nadaljnje kriminalne dejavnosti, bi ta okoliščina lahko vplivala na presojo obstoja realne nevarnosti, da bo pritožnik izvrševanje kaznivih dejanj nadaljeval. Pritožbeno in Vrhovno sodišče bi se zato do tega pritožnikovega očitka morali opredeliti. Pojasniti bi morali, ali so pritožnikove trditve resnične, in če so resnične, kako to – v povezavi z drugimi upoštevnimi okoliščinami – vpliva na presojo ponovitvene nevarnosti. Ker tega nista storili, sta kršili pritožnikovo pravico do obrazložene sodne odločbe iz 22. člena Ustave.

11. Pritožnik je smel biti na podlagi izpodbijanih odločb v priporu največ mesec dni od dneva, ko mu je bila vzeta prostost, tj. do 17. 5. 2019. To pomeni, da je bil v času izdaje te odločbe izpodbijani posamični akt že v celoti izvršen in nima več pravnih učinkov. Iz tega razloga se je Ustavno sodišče omejilo na ugotovitev kršitve pravice iz 22. člena Ustave.

12. Ker je Ustavno sodišče ugotovilo že kršitev pravice iz 22. člena Ustave, drugih zatrjevanih kršitev ni presojalo.

C.

13. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 47. člena v zvezi s prvim odstavkom 49. člena ZUstS ter petega odstavka v zvezi s prvo alinejo drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik